

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 26 oktober 2016
(OR. en)

13668/16

POLGEN 126
INST 441
CODEC 1512
PE 100

FÖLJENOT

från:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
inkom den:	26 oktober 2016
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2016) 710 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Kommissionens arbetsprogram 2017 – Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum

För delegationerna bifogas dokument – COM(2016) 710 final.

Bilaga: COM(2016) 710 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 25.10.2016
COM(2016) 710 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Kommissionens arbetsprogram 2017

Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum

{SWD(2016) 400 final}

I. EUROPA STÅR INFÖR ETT VÄGSKÄL

Människorna i EU vet och ser i sin vardag följderna av de utmaningar som finns kvar omkring oss. Den ekonomiska återhämtningen ligger forfarande i sin linda och har ännu inte spritt sig till alla i våra samhällen, särskilt inte när det gäller att skapa jobb för ungdomar och minska ojämlikheten. Migrationsflödena har satt våra yttre gränser på prov och förblir en utmaning för EU:s förmåga att visa solidaritet. Terroristhotet ökar. Instabiliteten fortsätter i vårt östra och södra grannskap. Dit måste nu också läggas den osäkerhet som är följden av den brittiska folkomröstningen.

När vi lyssnar på människorna i EU har vi förstått att de söker ett svar på de här utmaningarna och skydd mot de här hoten. De söker sätt att bygga en hållbar framtid för sig själva och sina familjer. Och de söker framtidsutsikter: en visshet om att det lokala, regionala, nationella och europeiska styret kollektivt kan tillgodose de förväntningar som dagens och morgondagens generationer hyser.

En kommission som koncentrerar sig på väsentligheter...

Ända från mandatets början har den här kommissionen prioriterat att satsa på de stora frågorna, där effektiva EU-åtgärder kan ge påtaglig utdelning för de utmaningar som EU-medborgarna, medlemsstaterna och EU som helhet står inför. Det senaste året har vi gjort betydande framsteg med att genomföra strategierna i investeringsplanen för Europa, den digitala inre marknaden, energiunionen, den europeiska säkerhetsagendan, den europeiska migrationsagendan, kapitalmarknadsunionen, handlingsplanen för en rättvis och effektiv företagsbeskattning, den nya handelsstrategin, stegen mot färdigställandet av den ekonomiska och monetära unionen, strategin för den inre marknaden samt handlingsplanen för den cirkulära ekonomin.

Genom att koncentrera oss på de stora frågorna och förankra dessa prioriteringar hos Europaparlamentet och rådet har vi levererat påtagliga, snabba resultat på viktiga områden. På bara ett år har Europeiska fonden för strategiska investeringar satts in i 27 medlemsstater och lett till 138 miljarder euro i investeringar, däribland ny finansiering för nästan 300 000 små och medelstora företag. Vi har gjort avsevärda framsteg med att återfå kontrollen över flödena av irreguljära migranter och förhindra dödsfall i Egeiska havet och Medelhavet. Den europeiska gräns- och kustbevakningen arbetar redan med att stärka kontrollen vid de yttre gränserna, bara tio månader efter att kommissionen lade fram ett förslag om det. Samtidigt visar EU solidaritet med 1 miljon syrier som funnit skydd här. Vi har också omplacerat och vidarebosatt ytterligare drygt 15 000 flyktingar de senaste tolv månaderna. De senaste tre månaderna har vi kommit upp i ett genomsnitt på omkring 1 000 omplacerade per månad. I september ökade antalet till 1 200 omplacerade. Skillnaden mellan faktiska behov och verkliga omplaceringar från Grekland minskar nu, men tempot måste upprätthållas under de kommande månaderna, och antalet omplaceringar från Italien behöver öka betydligt.

I detta arbetsprogram anges de viktigaste initiativ¹ som kommissionen åtar sig att ha genomfört före slutet av 2017. Dessa konkreta förslag är det mest synliga tecknet på våra ansträngningar att bidra till förnyelseprocessen inför 60-årsdagen av Romfördragen i mars 2017. Vi kommer att samarbeta med Europaparlamentet och rådet för att se till att de här förslagen och andra viktiga förslag från tidigare år antas snabbt, så att de kan ge påtagliga resultat i praktiken.

... och en kommission som gör saker bättre

Att gemensamt slå fast prioriteringar är dock bara ett sätt att visa för EU-medborgarna hur ett förbättrat samarbete på EU-nivå verkligen innebär att EU:s styrning står till deras tjänst. Därför är att göra saker bättre lika viktigt för medborgarnas förtroende som att göra bättre saker.

Av den anledningen kommer vi de närmaste månaderna att uppmärksamma den operativa delen av vårt arbete: se till att befintlig EU-lagstiftning tillämpas, genomdrivs och är ändamålsenlig, ge strukturellt stöd till bl.a. Grekland, satsa på Europeiska fonden för strategiska investeringar, ta itu med hinder för investeringar och samarbeta med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och det civila samhället för att skapa en miljö som bidrar till uppfyllelsen av EU:s politiska mål, bl.a. genom ett effektivt utnyttjande av de budgetmedel vi förfogar över. I år satsar vi särskilt på genomförande, eftersom även den bästa lagstiftningen är meningslös om den inte ger konkreta resultat.

Vi kommer också att fortsätta att tillämpa principerna för bättre lagstiftning i all vår verksamhet, så att det vi gör hela tiden bedöms för att se om det har avsedd verkan och står i rimlig proportion till de politiska mål vi har satt upp. Många av de initiativ vi lägger fram under året har sin grund i översyner inom programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit), och de ska uppdatera eller förbättra den befintliga lagstiftningen så att den fortsätter att nå sina mål på ett effektivt sätt utan onödiga bördor.

Förutom de viktigaste initiativen föreslår vi också ett antal andra Refitöversyner av befintlig lagstiftning², och senare ska vi försöka nå Refitmål varje gång befintlig lagstiftning ska ses över. När vi lagt fast våra prioriteringar för de kommande månaderna har vi särskilt beaktat Refitplattformens 22 yttranden. Vi bedriver eller planerar verksamhet på alla områden som berörs av yttrandena³. Samtidigt med det här arbetsprogrammet lägger vi fram en resultattavla om uppföljningen av Refitplattformens yttranden och det pågående arbetet med att utvärdera och se över befintlig lagstiftning, och vi föreslår också att föråldrad lagstiftning ska upphävas⁴. Vidare föreslår vi att en rad förslag under behandling ska dras tillbaka,

¹ Bilaga I.

² Bilaga II.

³ Förutom den standardiserade momsdeklarationen, där ett tidigare kommissionsförslag fick dras tillbaka tidigare i år på grund av bristande stöd från rådet i lagstiftningsprocessen. Exempel på kommissionens uppföljning i årets arbetsprogram är bl.a. förslagen till ändring av EU-lagstiftningen om integritet och elektronisk kommunikation och om moms (se bilaga I) och förslaget till genomförandeakt enligt direktivet om avfall från elektriska och elektroniska produkter (se bilaga II).

⁴ Bilaga V.

eftersom de är inaktuella eller inte längre ändamålsenliga, så att rådet och parlamentet kan koncentrera sig på de förslag som verkligen är väsentliga⁵.

Vi kommer också att fortsätta att befästa de ändringar vi gjort av våra arbetssätt. De senaste två åren har kommissionen avsevärt ökat öppenheten och redovisningsskyldigheten gentemot medborgarna⁶, och det har förbättrat vårt arbete och våra förslag. Vi rådfrågar nu allmänheten över hela linjen, även om utkast till delegerade akter och genomförandakter. Vi är öppna om de lobbyister som försöker påverka våra politiska beslut, och har uppmanat Europaparlamentet och rådet i egenskap av lagstiftare att ansluta sig till ett nytt interinstitutionellt avtal om ett obligatoriskt öppenhetsregister⁷, så att medborgarna kan ställa oss till svars i fråga om lobbying under alla delar av EU:s lagstiftningsprocess.

II. GENOMFÖRANDE AV DE TIO PRIORITERINGARNA

Under det kommande året kommer kommissionen att arbeta enligt de tio prioriteringarna i de politiska riktlinjer⁸ som lades fram i början av mandatperioden efter diskussioner med Europaparlamentet och med inspiration från Europeiska rådets *Strategisk agenda för unionen i tider av förändring*, och meningen är att driva en målmedveten, positiv agenda som leder till konkreta resultat för att skydda och försvara medborgarna och sätta dem i centrum⁹.

1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar

Ett EU som bevarar vårt levnadssätt och sätter ungdomarna i centrum. Omkring åtta miljoner ytterligare arbetstillfällen har skapats de senaste tre åren, men arbetslösheten är fortfarande oacceptabelt hög i många medlemsstater, särskilt bland ungdomar. Vår prioritering måste vara att hjälpa medlemsstaterna att skapa bästa möjliga förutsättningar så att ungdomarna kan skaffa sig de färdigheter de behöver och bli aktiva på arbetsmarknaden och i samhället.

Målet för vårt nya ungdomsinitiativ är att alla ungdomar ska ha klara utsikter till utbildning och jobb. Vi kommer att prioritera ungdomarna i den nya europeiska kompetensagendan. Förslagen rör bl.a. modernisering av utbildningen, ökad kvalitet i lärlingsutbildningen, mer rörlighet för lärlingar samt kartläggning av ungdomars resultat på arbetsmarknaden efter avslutad högskole- eller yrkesutbildning. Vi förstärker också ungdomsgarantin som ett sätt att investera i ungdomar, i deras färdigheter och i deras första steg i karriären¹⁰ och i

⁵ Bilaga IV.

⁶ Kommissionens beslut av den 25 november 2014 om offentliggörande av information om möten som hålls mellan kommissionsledamöter och organisationer eller egenföretagare (C(2014)9051 final) och kommissionens beslut av den 25 november 2014 om offentliggörande av information om möten som hålls mellan kommissionens generaldirektörer och organisationer eller egenföretagare (C(2014)9048 final).

⁷ COM(2016) 627 final.

⁸ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf.

⁹ Här kommer kommissionen att inrikta sin kommunikationsverksamhet under 2017 på sina prioriteringar i de gemensamma kommunikationsinsatserna 2017–2018 enligt den fleråriga budgetramen 2014–2020 (C(2016) 6838, 25.10.2016).

¹⁰ COM(2016) 646 final.

sysselsättningsinitiativet för ungdomar¹¹. Detta ska komplettera medlemsstaternas insatser genom att nå ut till de mest behövande regionerna och ungdomarna.

Vi kommer att grunda Europeiska solidaritetskåren före slutet av 2016, och det skapar möjligheter för ungdomar under 30 att aktivt bidra till samhället i en anda av solidaritet, och samtidigt få nya färdigheter och erfarenheter, bl.a. språkkunskaper.

Det är genom innovation och rätt slags investeringar i våra ekonomier som företagen skapar arbetstillfällen. Med utgångspunkt i de första framgångarna för investeringsplanen för Europa¹² är kommissionen besluten att fördubbla löptiden för och anslagen till Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi). Fonden beslutades ursprungligen av Europaparlamentet och rådet på rekordsnabba fyra och en halv månad, och kommissionen räknar med att både parlamentet och rådet lika snabbt enas om förlängning och förstärkning av fonden, och på så sätt bidrar till långsiktiga investeringar. Med inspiration från Efsis framgångar har kommissionen också lagt fram en yttre investeringsplan för Afrika och EU:s grannskap för att åtgärda några av migrationens bakomliggande orsaker och främja jobb och hållbar tillväxt i de här länderna¹³.

Vi kommer att fortsätta att arbeta för att skapa de rätta förutsättningarna för innovation i EU, bidra till att skapa nya branscher och jobb, ta itu med utmaningar i samhället och miljön och förbättra människors liv. Genom att arbeta in innovation på alla EU-politikområden och målstyra vår forskning och utveckling och våra struktur- och investeringsfonder effektivt, vill vi göra EU ledande inom ny teknik och nya affärsmetoder, t.ex. genom smart specialisering.

Kommissionen kommer att fortsätta att arbeta för att nå målen för hållbar utveckling. Den cirkulära ekonomin erbjuder stora möjligheter för innovation, tillväxt och jobb. Kommissionen kommer att gå vidare med att genomföra handlingsplanen för den cirkulära ekonomin genom att förbättra lönsamheten, kvaliteten och utbredningen av återvinning och återanvändning av plast i EU och minska mängden plast som hamnar i miljön. Vi kommer också att lägga fram ett lagstiftningsförslag om minimikrav på återanvänt vatten och en översyn av dricksvattendirektivet efter en Refitutvärdering och det europeiska medborgarinitiativet "Right2Water". Vi kommer att ta fram former för övervakning för att se till att framstegen med den cirkulära ekonomin fortgår planenligt och skapar nytta som stärker både miljön och den ekonomiska tillväxten.

Den europeiska planeringsterminen 2017 kommer att fortsätta att inriktas på de åtgärder som medlemsstaterna behöver vidta för investeringar, sunda offentliga finanser och strukturreformer. I nästa rekommendation om euroområdet ekonomiska politik kommer kommissionen också att främja en positiv finanspolitisk inriktning för euroområdet, för att understödja Europeiska centralbankens penningpolitik. På grundval av de landsrapporter som

¹¹ Som stöd till det praktiska genomförandet föreslog vi nyligen att ungdomssysselsättningsinitiativet skulle få ett tillskott med 2 miljarder euro 2017–2020.

¹² Som nämns ovan har Europeiska fonden för strategiska investeringar varit verksam i 27 medlemsstater och lett till 138 miljarder euro i investeringar, inbegripet ny finansiering av nästan 300 000 små och medelstora företag.

¹³ COM(2016) 581 final.

ska antas i februari kommer kommissionen att ta fram en rad landsspecifika rekommendationer som ska läggas fram för rådet i maj.

Vi kommer i samarbete med Europaparlamentet och rådet att följa upp vårt förslag om översyn av den fleråriga budgetramen (2014–2020)¹⁴. Vårt mål är en reviderad budget som ger stöd till unionens prioriteringar och kan reagera snabbare på oförutsedda omständigheter, genom enklare regler för stödmottagare och ökad resultatinriktning. Ett heltäckande förslag om den framtida budgetramen efter 2020, inbegripet om egna medel, ska följa. Förslaget kommer att vägledas av initiativet ”En resultatinriktad EU-budget” och inriktas på EU:s utmaningar och behov efter 2020 på grundval av en bedömning av befintlig utgiftspolitik och utguftsinstrument.

Kommissionen kommer att gå vidare med arbetet och föra brett upplagda samråd om förenkling och modernisering av den gemensamma jordbrukspolitiken för att maximera dess bidrag till kommissionens tio prioriteringar och målen för hållbar utveckling. Detta inriktas på politiska prioriteringar för framtiden, med utgångspunkt i Refitplattformens yttrande och utan att det påverkar kommissionens förslag om översyn av den fleråriga budgetramen. Vad gäller jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan kommer kommissionen att ta hänsyn till det pågående arbetet i arbetsgruppen för jordbruksmarknaderna och högnivåforumet för livsmedelskedjan, och överväga vilka ytterligare åtgärder som kan bli nödvändiga.

2. En sammankopplad digital inre marknad

Ett EU som sätter medborgarna och företagen i centrum. Digital teknik och kommunikation genomsyrar alla delar av vardagen, skapar nya möjligheter för kreativitet, näringsliv och sysselsättning men visar också på behovet av tillit och säkerhet. Under 2017 kommer förverkligandet av den digitala inre marknadens tillväxtpotential och strategin för den att stå högt på dagordningen. Som tillkännagavs i förra årets arbetsprogram kommer vi att lägga fram de återstående förslagen under de närmaste månaderna, bl.a. momsrefitpaketet med förslag om e-handel, e-publikationer och e-böcker, och initiativ för dataekonomin om bl.a. åtgärder mot omotiverade hinder för det fria flödet av data i EU.

Vi kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt att föra ett nära samarbete med rådet och parlamentet för att snabbt komma till skott med de förslag som redan lagts fram. Det är bl.a. fråga om digitala avtal¹⁵, upphovsrätt¹⁶, geoblockering¹⁷, portabilitet¹⁸, paketleveranser¹⁹, audiovisuella tjänster²⁰, telekommunikation²¹, 700 MHz-bandet för mobila tjänster²² och vårt nya förslag WiFi4EU²³. Sammankoppling är nyckeln, och kommissionen tänker hålla löftet

¹⁴ COM(2016) 603 final.

¹⁵ COM(2015) 634 final, COM(2015) 635/s final.

¹⁶ COM(2016) 593 final, COM(2016) 594 final, COM(2016) 595 final, COM(2016) 596 final.

¹⁷ COM(2016) 289 final.

¹⁸ COM(2015) 627 final.

¹⁹ COM(2016) 285 final.

²⁰ COM(2016) 287 final.

²¹ COM(2016) 590 final, COM(2016) 591 final.

²² COM(2016) 43 final.

²³ COM(2016) 589 final.

att få roamingavgifterna avskaffade i mitten av 2017. Vi kommer att se över framstegen med den digitala inre marknaden och titta på var det krävs mer insatser av rådet och parlamentet, och lägga fram de eventuella kompletterande förslag som krävs.

3. En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik

Ett EU som tar ansvar för sina löften. Den snabba ratificeringen av Parisavtalet har visat att medlemsstaterna kan enas när det är uppenbart att unionens slagkraft blir större än summan av delarna när man agerar gemensamt. Detta har också bekräftat EU:s globala ledande roll i klimatförändringsarbetet. Vi behöver nu hålla vad vi lovat för att verkligen modernisera vår ekonomi och samtidigt göra en socialt rättvis omställning. Genomförandet av Parisavtalet och det internationella avtalet om utsläpp från luftfartyg (Internationella civila luftfartsorganisationen) har stor betydelse här.

Som redan tillkännagetts kommer vi att fortsätta arbetet med vår strategi för energiunionen och före årsslutet lägga fram ett övergripande paket om modernisering av ekonomin genom att satsa på energieffektivitet, och sträva efter att bli världsledande inom förnybar energi och rättvisa villkor för konsumenter. Här ingår bl.a. lagstiftning om energieffektivitet, förnybar energi och hållbar bioenergi, elmarknadens utformning och reglerna för styrning av energiunionen. Ett initiativ för att påskynda innovationer för ren energi kommer att ge stöd till forskning och marknads lansering av de tekniska innovationer som krävs för energieffektivitet och förnybar energi för att möta kraven på övergång från fossila bränslen i Parisavtalet och våra egna mål för 2030. Alla lagförslag om energiunionen som kommissionen lade fram 2015 och 2016 behöver omgående behandlas av parlamentet och rådet. Det gäller bl.a. det ovannämnda paketet, paketet om trygg gasförsörjning²⁴, EU:s system för handel med utsläppsrätter²⁵ och de därtill hörande reglerna om fördelning av bördan²⁶ samt om markanvändning och skogsbruk²⁷.

Vi kommer också att följa upp vår strategi om utsläppssnål rörlighet som lades fram i juli. Målet är att effektivisera transporterna genom att tillgodose behoven av rörlighet för personer och gods och samtidigt främja lägre utsläpp, bl.a. genom en successiv övergång till utsläppsfria fordon, vilket också stärker industrins konkurrenskraft. Därför kommer vi som ett första steg att lägga fram en Refitöversyn av förordningarna om personbilar och lätta nyttofordon, med strategier för krav på nollutsläpp och lågutsläpp efter 2020, och direktivet om rena fordon för att förbättra incitament och regler i upphandling. Med tillämpning av principerna om att användaren betalar och förorenaren betalar tänker vi föreslå förbättringar för de medlemsstater som väljer att ta ut vägavgifter, bl.a. för kompatibilitet mellan elektroniska vägavgiftstjänster.

²⁴ COM(2016) 52 final och KOM(2016) 53/2 final.

²⁵ COM(2015) 337/2 final.

²⁶ COM(2016) 482/2 final.

²⁷ COM(2016) 479 final.

4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Ett EU som ger ett viktigt bidrag till sysselsättning och tillväxt och står upp för sin industri. Den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital är grunden för Europas ekonomiska styrka. Vi har världens största inre marknad, och reformerna i strategin för den inre marknaden ska frigöra hela dess potential. I samverkan med våra andra strategier kommer detta att skapa förutsättningarna för den europeiska ekonomins långsiktiga konkurrenskraft och stödja innovation, digitalisering och näringslivets omställning.

Andra mål som redan aviserats är bl.a. åtgärder för att hjälpa små och medelstora företag och uppstartsföretag att växa, ett paket om immaterialrätt och ett tjänstepaket för att ta itu med hinder på tjänstemarknaden. Vi kommer att lägga fram ett initiativ om bolagsrätt för att underlätta användningen av digital teknik under hela företagets livscykel och för gränsöverskridande fusioner och uppdelningar.

Nästa år kommer kommissionen att agera för att stärka den inre marknaden för varor, bl.a. genom att underlätta ömsesidigt erkännande och hantera det växande antalet produkter som inte följer reglerna på EU-marknaden genom Refitöversyner av den berörda lagstiftningen. På så sätt kan företagare enklare erbjuda sina produkter över gränserna, och samtidigt skapas incitament att följa reglerna och återställa lika spelregler, vilket både företag och konsumenterna tjänar på. Vi kommer också att lägga fram ett initiativ om samordnade utvärderingar av medicinska metoder.

Med utgångspunkt i strategin för utsläppsnål rörlighet kommer kommissionen att arbeta på ett integrerat sätt med rörlighet, sammankoppling och bilindustrins framtid, eftersom den behöver reagera på strukturella utmaningar och återskapa förtroendet för sin vilja och förmåga att hantera utsläpp. Vi kommer bl.a. att arbeta mer regler, uppbyggnad av plattformar, resurseffektivitet och standardisering för att underlätta marknadsföring av allt effektivare autonoma, uppkopplade fordon.

Inom rymdindustrin kommer kommissionen 2017, som uppföljning av den europeiska handlingsplanen på försvarsområdet och den europeiska rymdstrategin, att lägga fram ett initiativ för tillförlitliga, säkra och kostnadseffektiva satellitkommunikationstjänster för myndigheter (Govsatcom) samt åtgärder för att underlätta marknadsintroduktion av rymdtjänster och rymddata.

Genomförandet av inre marknadsreglerna är en förutsättning för att de ska ha avsedd effekt. Kommissionen kommer 2017 som en del av inriktningen på genomförande att lägga fram förslag om att förstärka och rationalisera problemlösningsverktygen, bl.a. Solvit-nätverket, och informera konsumenterna och näringsidkarna om deras rättigheter. Det är bl.a. fråga om informationsverktyget för den inre marknaden och den inre marknaden och den samlade digitala portalen för att stödja företag och hjälpa dem att utveckla gränsöverskridande verksamhet på hela den inre marknaden, med hänsyn tagen till Refitplattformens yttrande. Förslag kommer att läggas fram för att ge de nationella konkurrensmyndigheterna ökade befogenheter så att de kan bedriva effektivare tillsyn över de regler som garanterar konkurrens på den inre marknaden.

I enlighet med Europeiska rådets uppmaning att snabbt komma framåt med enklare tillgång till finansiering för företagen och stödja investeringar i den reala ekonomin, kommer kommissionen att lägga fram en halvtidsöversyn av handlingsplanen för kapitalmarknadsunionen, och kartlägga kvarvarande hinder och eventuella ytterligare åtgärder som kan krävas. Vi kommer att föreslå en enkel, effektiv och konkurrenskraftig privat EU-pensionsprodukt för privatpersoner och mindre företag som ska minska hindren för tillhandahållande av pensionstjänster över gränserna och öka konkurrensen mellan pensionsinstituten, en Refitöversyn av förordningen om Europas marknadsinfrastrukturer, en strategi för långsiktig finansiering, åtgärder för att underlätta finansiering av infrastrukturbolag samt en handlingsplan för finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag för att avlägsna de nationella hinder som gör att konsumenterna inte får valuta för pengarna, inte får tillgång till ett brett urval och inte kan dra fördel av ny finansteknik. Kommissionen kommer också att följa upp efterlysningen av en kartläggning av finanslagstiftningens samlade inverkan, bl.a. med beaktande av Refitplattformens yttrande om rapporteringskrav. Och vi kommer att gå vidare med de återstående förslag som redan har aviserats, bl.a. lagstiftning om omstrukturering av företag och en andra chans för att se till att företag som går i konkurs avvecklas rättvist och effektivt och att företagare får en andra chans.

En sund skattemiljö måste vara enkel och effektiv för företag med gränsöverskriande verksamhet, men samtidigt garantera att de här företagen rättvist och effektivt bidrar till skatterna på de platser där de faktiskt gör sina vinster. Samtidigt med detta arbetsprogram gör kommissionen en nystart med den gemensamma konsoliderade bolagsskattebasen, inledningsvis med en obligatorisk gemensam skattebas²⁸. Kommissionen lägger också fram fler åtgärder mot skattebrott och skatteflykt, även via tredjeländer²⁹. Med utgångspunkt i det pågående samrådet kommer fler åtgärder att läggas fram rörande skatteinsyn, t.ex. ett förslag om ökad tillsyn över dem som främjar eller möjliggör aggressiv skatteplanering. Som en central del av den yttre strategin för effektiv beskattning kommer kommissionen att i samarbete med medlemsstaterna verka för att färdigställa en EU-förteckning över tredjeländer som inte iakttar god internationell skattesed och inte tillämpar de relevanta internationella överenskommelserna om bästa praxis mot urholkning av skattebasen och överföring av vinster.

Varje år kostar gränsöverskridande momsbedrägerier medlemsstaternas skattebetalare omkring 50 miljarder euro. Samtidigt är det tungt för småföretagen att följa momsreglerna, och tekniska innovationer innebär nya problem för en effektiv skatteuppbörd. Kommissionen kommer därför att föreslå åtgärder för att genomföra momshandlingsplanen, förenkla momsen för småföretag och lägga grunden för ett modernt, effektivare, företagervänligt och bedrägerisäkert slutgiltigt momssystem i EU, med hänsyn tagen till Refitplattformens yttranden. En effektivare och rimligare inställning till momssatser är ett centralt inslag i reformen.

²⁸ COM(2016) 683 och COM(2016) 685.

²⁹ COM(2016) 686 och COM(2016) 687.

5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union

Ett EU som skyddar våra ekonomier och ser till att det råder lika spelregler för arbetstagare och företag. Som en etablerad global valuta för euron med sig enorma, ofta osynliga ekonomiska fördelar. Euroländerna sparade i år 50 miljarder euro i ränta på sina lån, tack vare de låga räntorna och Europeiska centralbankens penningpolitik. Kommissionen står fast vid målen och färdplanerna i de fem ordförandenas rapport om fullbordandet av den ekonomiska och monetära unionen (EMU).

I vitboken om Europas framtid finns åtgärder för hur man kan reformera ett EU med 27 medlemsstater 60 år efter Romfördragen, och den ska också behandla EMU:s framtid, inför etapp 2 av ett fördjupat EMU mot bakgrund av nya politiska och demokratiska förhållanden. Det är bl.a. fråga om en stabilitetsinriktad översyn av stabilitets- och tillväxtpakten och uppföljningen av artikel 16 i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen (dvs. att sakinnehållet i det fördraget ska inarbetas i EU-lagstiftningen). Vi kommer också att se över det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) för att stärka tillsynens verkan och effektivitet på makro- och mikronivå. Antagande av förslaget om en enad representation för euroområdet i Internationella valutafonden³⁰ bör påskyndas.

Färdigställandet av bankunionen och enighet om förslaget till ett gemensamt europeiskt system för insättningsgarantier³¹ är också prioriterat. Mot bakgrund av den senaste internationella utvecklingen kommer kommissionen att se över delar av banklagstiftningen och föreslå vissa ändringar av kapitalkravsförordningen och kapitalkravsdirektivet samt direktivet om återhämtning och resolution av banker för att göra bankerna mer motståndskraftiga och förenkla reglerna för dem som har en mindre komplicerad affärsmodell, främja investeringar, särskilt i små och medelstora företag, och stärka riskminskningsåtgärder genom att bl.a. genomföra internationella standarder för total förlustabsorberade kapacitet för systemviktiga banker. Att snabba på genomförandet av kapitalmarknadsunionen är avgörande för att främja ökad privat riskdelning i EMU. De framlagda förslagen om värdepapperisering³² och prospekt³³ behöver antas snabbt.

Kommissionen har åtagit sig att främja social konvergens uppåt och stärka den europeiska integrationens sociala dimension. Med utgångspunkt i det underlag som inhämtats under det offentliga samrådet i år kommer vi att föreslå en europeisk pelare för sociala rättigheter, som innehåller principerna för en union som bygger på social rättvisa. Pelaren är tänkt att innehålla en ram med principer för rättvisa spelregler i den europeiska sociala marknadsekonomin. Den ska fungera som en kompass för rättvisa och dynamiska arbetsmarknader, där alla får chansen att ta vara på sin begåvning, och för välfungerande och hållbara välfärdssystem som motsvarar dagens snabbt föränderliga verklighet. Den ska kompletteras av initiativ för att t.ex. hantera utmaningarna med balans mellan arbetsliv och privatliv för arbetande familjer.

³⁰ COM(2015) 603 final.

³¹ COM(2015) 586/2 final.

³² COM(2015) 472/2 final.

³³ COM(2015) 583 final.

6. Handel: ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA

Ett EU som är öppet och handlar med våra partnerländer och samtidigt stärker sina skyddsinstrument. I dagens globala ekonomi är handel en förutsättning för tillväxt, jobb och konkurrenskraft. Handel innebär arbetstillfällen – för varje miljard euro vi exporterar skapas 14 000 nya jobb i EU. Och över 30 miljoner jobb, en sjundedel av alla jobb i EU, är nu beroende av export till omvärlden. Därför fortsätter EU att vara för ett öppet, regelbaserat handelssystem.

Med utgångspunkt i EU:s framgångsrika väv av frihandelsavtal kommer kommissionen att fortsätta förhandlingarna med USA, Japan, Mercosur, Mexiko, Tunisien och Asean-länderna. Vi kommer att begära nya mandat att inleda förhandlingar med Turkiet, Australien, Nya Zeeland och Chile. Vi kommer att fortsätta att arbeta i Världshandelsorganisationen (WTO), bl.a. med plurilaterala avtal, och för en snabb ratificering av frihandelsavtalet med Kanada (CETA).

Vi är också fast beslutna att se till att handeln förblir rättvis genom att uppdatera och modernisera EU:s handelspolitiska skyddsinstrument så att de är helt funktionsdugliga även med tanke på nya ekonomiska utmaningar som överkapacitet och förändrade ekonomiska förhållanden, t.ex. att vissa delar i protokollen om anslutning till WTO löper ut. Det är nu angeläget att lösa dödläget i rådet om vårt förslag från 2013 om att modernisera våra handelspolitiska skyddsinstrument, bl.a. ändringen av regeln om lägre tull³⁴. Europeiska rådet efterlyste den 21 oktober 2016 en snabb och väl avvägd överenskommelse i rådet om heltäckande modernisering av de handelspolitiska skyddsinstrumenten före slutet av 2016.

Med tanke på EU:s och USA:s gemensamma värderingar och de transatlantiska förbindelsernas strategiska, politiska och ekonomiska betydelse är kommissionen beredd att sluta ett ambitiöst och balanserat frihandelsavtal med höga krav. Båda parter kommer att anstränga sig för att befästa de framsteg som har gjorts inför de kommande valen i USA som oundvikligen kommer att fördröja förhandlingarna. Kommissionen är beredd att ta kontakt med den nya amerikanska regeringen så snart som möjligt, på grundval av sitt mandat som Europeiska rådet bekräftade den 21 oktober 2016³⁵.

Kommissionen kommer också att vara ledande i G20:s globala forum om överkapacitet i stålbranschen.

7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende

Ett EU som skyddar och bevarar våra värderingar om frihet, demokrati och rättssamhälle. Säkerheten vid och innanför våra gränser är en viktig och gemensam fråga, med tanke på de hot som EU står inför. Terroristhotet har aldrig tidigare varit så påtagligt i EU. Vi tänker följa

³⁴ COM(2013) 192 final.

³⁵ Europeiska rådets slutsatser, Bryssel den 20–21 oktober 2016, punkt 14: ”Det uppmanar också kommissionen att fortsätta förhandlingarna med USA:s myndigheter för att kunna lägga fram ett ambitiöst, balanserat och omfattande frihandelsavtal.”

upp EU:s säkerhetsagenda med åtgärder på väg mot en säkerhetsunion och stärka kontrollerna vid våra gränser. Det här ska bl.a. omfatta ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS) så att viseringsfria tredjelandsmedborgare på väg till Schengenområdet kontrolleras automatiskt, något som kompletterar det system för tredjelandsmedborgares inresa och utresa som kommissionen redan har föreslagit³⁶ och som bör beslutas snabbt tillsammans med vårt förslag om systematiska kontroller av EU-medborgare som passerar EU:s yttre gränser³⁷. Vi kommer också att föreslå förbättringar av Schengens informationssystem och göra dagens och morgondagens polis- och gränsförvaltningssystem mer kompatibla med varandra, som uppföljning av arbetet i högnivågruppen för informationssystem och driftskompatibilitet. Dessutom ska vi lägga fram ett initiativ om tillgång till elektronisk bevisning, med tanke på dess ökande betydelse för brottsutredningar av och åtal mot grov brottslighet och terrorism.

De närmaste månaderna kommer kommissionen att fortsätta att genomföra EU:s handlingsplan mot finansiering av terrorism, och lägga fram förslag om enhetliga påföljer för att avskräcka från penningtvätt, olovliga kontantflöden, olovlig handel med kulturföremål samt frysning och förverkande av brottslingars tillgångar. Vi arbetar också med att stärka Europol, särskilt dess europeiska centrum mot terrorism. Vi kommer att rapportera om framstegen mot en säkerhetsunion varje månad³⁸ och samarbeta med Europaparlamentet och rådet för att snabbt enas om viktiga åtgärder mot missbruk av handeldvapen och för att straffbelägga terroristernas beteende, t.ex. utländska terroriststridandes resor.

Rätten till säkerhet får inte äventyra respekten för andra grundläggande rättigheter, t.ex. rätten till skydd av personuppgifter. EU:s förordning om skydd av personuppgifter³⁹ träder i kraft 2018, och kommissionen kommer att se till att samma starka skydd för personuppgifter även gäller EU:s institutioner och organ. Av samma anledning kommer kommissionen också att titta på nya beslut om adekvat skyddsnivå för personuppgifter i tredjeländer, för att garantera ett starkt skydd när personuppgifter överförs till länder utanför EU. Vi kommer att lägga fram en Refitöversyn av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation för att uppdatera det mot bakgrund av den senaste tekniska utvecklingen och Refitplattformens yttrande. Vi kommer också att undersöka möjligheterna till övergripande och sektorsspecifika åtgärder på EU-nivå för att skydda visselblåsare som avslöjar olagligheter.

Vi ska också arbeta med att få EU anslutet till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, med fullständigt hänsynstagande till EU-domstolens beslut. Och eftersom oberoende och effektiva rättsväsenden stöder ekonomisk tillväxt och upprätthåller de grundläggande rättigheterna, kommer vi att fortsätta att arbeta tillsammans med Europaparlamentet och medlemsstaterna för att främja och försvara rättsstatsprincipen.

³⁶ COM(2016) 194 final och COM(2016) 196 final.

³⁷ COM(2015) 670 final.

³⁸ Kommissionens första lägesrapport om säkerhetsunionen lades fram den 12 oktober 2016, COM(2016) 670 final.

³⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EUT L 119, 4.5.2016, s. 1.

8. Mot en ny migrationspolitik

Ett EU som skyddar våra gränser och för en ansvarsfull migrationspolitik. Att hantera migrationsströmmarna och samtidigt garantera att de som söker skydd här alltid finner en fristad fortsätter att vara en daglig utmaning. Det gångna året har kommissionen påskyndat arbetet med Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna inom ramen för den europeiska migrationsagendan för att möjliggöra ett snabbt och samordnat svar på flyktingkrisen och bygga upp en långsiktig ram som grundar sig på solidaritet och ansvarstagande.

EU:s beslutsamhet att ta itu med krisens konsekvenser har lett till ett exempellöst dagligt arbete på fältet. Kommissionen, EU-organen och medlemsstaterna har arbetat tillsammans för att rädda liv till sjöss och stödja de medlemsstater som främst är utsatta. Över 15 miljarder euro från EU-budgeten har anslagits till EU:s hantering av flyktingkrisen. Uttalandet från EU och Turkiet har visat sig vara avgörande för att stoppa migrantsmuggling, få ordning på flödena och förebygga dödsfall. Kommissionen kommer under 2017 att hålla uppe tempot i sitt arbete att direkt stödja flyktingar och deras integration i värdsamhällena i och utanför EU, förbättra migrationshanteringen längs de mest utsatta gränsavsnitten, bekämpa människosmuggling och människohandel, särskilt av ensamkommande barn, och se till att irreguljära migranter återvänder.

För ett område med fri inre rörlighet är de yttre gränserna mer än någonsin ett gemensamt ansvar. Åtgärder har vidtagits för att få Schengenområdet, ett område med fri rörlighet för personer, att börja fungera normalt igen. På mindre än ett år har EU byggt upp ett permanent system för att garantera gränsskyddet och åtgärda brister i kontrollerna av personer som reser in i EU via en operativ europeisk gräns- och kustbevakning.

En permanent kapacitet att hantera migrationen på ett trovärdigt och långsiktigt sätt förutsätter att det finns en heltäckande migrationspolitisk verktygslåda att tillgå. Alla nödvändiga verktyg ligger nu på Europaparlamentets och rådets bord för behandling. Att snabbt anta centrala förslag, t.ex. reformen av Dublinreglerna om det gemensamma europeiska asylsystemet⁴⁰, omorganisationen av Europeiska stödkontoret för asylfrågor till det fullvärdiga EU-organet Europeiska unionens asylbyrå⁴¹, förstärkningen av Eurodac⁴², de nya formerna för vidarebosättning⁴³ samt åtgärder för korrekt hantering av laglig migration⁴⁴, är viktiga för den heltäckande och samlade hållning som EU behöver för att hantera migrationens utmaningar.

Med utgångspunkt i de första resultaten av den nyligen införda partnerskapsramen med tredjeländer enligt den europeiska migrationsagendan⁴⁵ behöver mer göras av EU-institutionerna och medlemsstaterna, så att migrationsfrågor står i centrum för och blir en förutsättning för kvaliteten på förbindelserna med alla betydande ursprungs- och transitländer.

⁴⁰ COM(2016) 270/2 final.

⁴¹ COM(2016) 271 final.

⁴² COM(2016) 272/2 final.

⁴³ COM(2016) 468 final.

⁴⁴ COM(2016) 378 final.

⁴⁵ COM(2016) 385 final.

Ursprungs- och transitländerna har börjat medverka i ett djupare samarbete för att förebygga irreguljär migration och få migranter att återvända. Vi behöver också införa fungerande lagliga sätt att ta sig till EU, oavsett om det är fråga om laglig migration eller vidarebosättning.

Nästa år kommer vi att se över läget inom de olika delarna av strategin för att få en helhetsbild av framstegen mot en mer effektiv och hållbar migrationshantering, och se var mer insatser behövs.

9. En starkare global aktör

Ett Europa som skyddar kan också försvara våra intressen utanför våra gränser. EU är en mjuk makt av global betydelse. Genom den globala strategin och den reviderade europeiska grannskapspolitiken kommer EU att fortsätta att utnyttja alla till buds stående medel för att stödja sina partner med ekonomisk och politisk stabilisering, reformer och uppbyggnad av motståndskraft. Kommissionen kommer att fortsätta att verka för gemensam stabilitet och välstånd med kandidatländerna genom utvidgningspolitiken.

Mjuk makt räcker dock inte i en alltmer konflikthärjad värld. Kommissionen kommer därför senare under året att lägga fram en europeisk handlingsplan på försvarsområdet, där man utforskar hur EU:s politik och instrument kan säkerställa att industri- och kunskapsbasen kan tillhandahålla den försvarskapacitet som behövs för dagens och morgondagens säkerhetshot. Med det som utgångspunkt kommer kommissionen att föreslå att det inrättas en europeisk försvarsfond för att främja forskning och innovation, bidra till att stärka det europeiska försvarets teknik- och industribas och stimulera utvecklingen av viktig försvarskapacitet. Åtgärder kommer dessutom att föreslås inom offentlig försvarsupphandling.

Kommissionens redan framlagda förslag om ändring av instrumentet som bidrar till stabilitet och fred går ut på att åtgärda luckor i EU:s förmåga att stödja partnerländerna att förebygga och hantera kriser på egen hand, särskilt genom kapacitetsuppbyggnad till stöd för säkerhet och utveckling. Med tanke på de omedelbara hoten mot stabilitet och fred och därigenom utveckling i en rad viktiga partnerländer är det viktigt att Europaparlamentet och rådet snabbt antar förslaget.

EU kommer att fortsätta att sträva efter att lösa pågående konflikter och kriser i och bortom grannskapet, och bidra till Förenta nationernas och andra internationella aktörers insatser för det ändamålet. Kommissionen och utrikesrepresentanten kommer att anta en EU-strategi för Syrien där det anges hur EU kan fortsätta att lämna humanitärt stöd och bidra till politisk övergång, stabilisering och återuppbyggnad i syfte att bygga upp en fredlig syrisk stat och ett pluralistiskt och tolerant civilsamhälle i Syrien.

Afrika förblir en av EU:s viktigaste strategiska partner, och den senaste tidens flyktingkris har återigen visat på behovet att investera i långsiktiga, sunda förbindelser med de afrikanska länderna i en anda av gemensamt ansvar. Partnerskapsramen, de särskilda anslagen i EU:s

förvaltningsfond för Afrika och den nya europeiska yttre investeringsplanen⁴⁶ visar vår beslutsamhet att arbeta tillsammans med våra afrikanska partnerländer och gemensamt möta våra globala utmaningar. Inför det femte toppmötet mellan EU och Afrika i slutet av 2017 kommer vi att föreslå en ny modell där man anger EU:s strategiska mål och prioriteringar i förbindelserna med Afrika. Detta bidrar också till den afrikanska delen av politiken efter Cotonouavtalet, som kommissionen snart kommer att lägga fram, och bör också visa på den stora vikten av våra handelsförbindelser med de afrikanska partnerländerna.

Som redan tillkännagetts kommer kommissionen också att lägga fram en ny version av det europeiska samförståndet om utveckling, där vi anpassar vår utvecklingspolitik till FN:s 2030-agenda för hållbar utveckling och ser till att samförståndet bidrar till målen för hållbar utveckling.

10. En union i demokratisk förändring

Ett EU som tar ansvar, lyssnar och håller sina löften Att bygga ett EU i demokratisk förändring, den mest övergripande av den här kommissionens tio prioriteringar, har aldrig varit mer angeläget. Vid denna kritiska tidpunkt kommer vår unions framtid att vara beroende av att vi lyckas övertyga människorna i EU om att vi kollektivt har förmågan att skydda och försvara dem och sätta dem i centrum, och kan bidra till att ge dem positiva och hållbara framtidsutsikter.

Bättre lagstiftning, mer anvarsutkrävande och ökad insyn fortsätter att vara den här kommissionens kärnvärden, och alla EU-institutioner behöver följa dessa principer på ett konsekvent och engagerat sätt om vi vill vinna tillbaka medborgarnas förtroende. Kommissionen kommer att arbeta i partnerskap med Europaparlamentet och rådet för att se till att det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning genomförs och tillämpas fullt ut, och kommer också att föra konstruktiva förhandlingar med de båda institutionerna om vårt nyligen framlagda förslag om ett obligatoriskt öppenhetsregister som omfattar Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Kommissionen kommer vidare att föreslå ändringar av ramavtalet med Europaparlamentet så att ledamöter av kommissionen kan ställa upp i valen till Europaparlamentet.

Kommissionen kommer att föreslå att befintlig lagstiftning anpassas till fördragets bestämmelser om delegerade akter och genomförandeakter, och därigenom fasa ut det föreskrivande förfarandet med kontroll. Vi kommer också att utvärdera den demokratiska legitimiteten i befintliga rutiner för antagande av delegerade akter och genomförandeakter, och överväga olika sätt att ändra de befintliga förfarandena för antaganden av vissa sekundärrättsakter.

För att EU-lagstiftningen ska få avsedd verkan tänker kommissionen skärpa sina insatser när det gäller tillämpning, införlivande och genomdrivande av EU-rätten. Det är bl.a. fråga om åtgärdspaketet för bättre efterlevnad av reglerna för den inre marknaden och på miljöområdet, ett Refitförslag om förenklad miljörapportering efter den nyligen slutförda

⁴⁶ COM(2016) 581 final.

ändamålsenlighetskontrollen samt åtgärder för att underlätta tillgången till rättsmedel och stödja efterlevnaden av miljöreglerna i medlemsstaterna.

III. SNABBARE GENOMFÖRANDE AV DE TIO PRIORITERINGARNA I PARLAMENTET, RÅDET OCH KOMMISSIONEN

Vår dagordning, som presenterades i ordförande Jean-Claude Junckers tal om tillståndet i unionen den 14 september 2016⁴⁷, bygger inte bara på vad vi har hört att allmänheten förväntar sig att EU ska göra och vår dialog med de direkt folkvalda ledamöterna av Europaparlamentet⁴⁸ och rådet där alla nationella regeringar är representerade⁴⁹, liksom Europeiska ekonomiska och sociala kommittén⁵⁰ och Regionkommittén⁵¹, utan också på de prioriteringar som nämndes av de 27 stats- och regeringscheferna i Bratislava⁵².

Den här kommissionens inriktning för det kommande året ligger helt på resultat, men vi kan inte klara det på egen hand. Vår konstruktiva dialog med Europaparlamentet och rådet innan detta arbetsprogram lades fram har lett till en gemensam uppfattning om vad som bör prioriteras framöver, i enlighet med det nya interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁵³. Kommissionen ser detta avtal som ett gemensamt åtagande att inrikta sig på stora, angelägna frågor, och sträva efter enkel, evidensbaserad, förutsägbar och proportionerlig lagstiftning som skapar största möjliga nytta för enskilda och företag.

Vi ser därför fram emot att de närmaste veckorna arbeta tillsammans med Europaparlamentet och rådet för att enas om en gemensam förklaring med mål och prioriteringar i stora drag för 2017 och de förslag som förtjänar att behandlas med förtur i lagstiftningsprocessen. Detta är en nyhet i det interinstitutionella avtalet⁵⁴. Det här arbetsprogrammet är grunden för detta gemensamma arbete och visar de aktuella förslag⁵⁵ där kommissionen tycker det är viktigast att snabbt göra framsteg, så att EU kan omsätta förslagen i handling och nå resultat där det behövs mest.

⁴⁷ http://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_en. Se även ordförandens och förste vice ordförandens avsiktsförklaring till Europaparlamentets talman och rådets ordförande. På grundval av avsiktsförklaringen träffade kommissionens förste vice ordförande rådet (allmänna frågor) den 20 september, medan kommissionen träffade utskottsordförandekonferensen den 3 och 4 oktober.

⁴⁸ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0312+0+DOC+XML+V0//EN>

⁴⁹ Skrivelse av den 4 oktober från ordföranden i rådet (allmänna frågor) till kommissionens ordförande och förste vice ordförande.

⁵⁰ http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc_contribution-to-ec--2017-workprogramme_en.pdf

⁵¹ <https://toad.cor.europa.eu/corwipdetail.aspx?folderpath=RESOL-VI/010&id=24254>

⁵² <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap>

⁵³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:123:FULL&from=EN>

⁵⁴ Punkt 7 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning.

⁵⁵ Bilaga III.